İŞTE FATİH

Milliyet

Halk Gazetesi

16 SAYFA ● 300 LİRA (KDV DAHİL)

PAZARTESİ 4 TEMMUZ 1988

Heybet ve zarafet abidesi Boğaziçi'nin ikinci **"inci gerdanlığı"** Fatih Sultan Mehmet Köprüsü, tüm heybet ve zarafetiyle iki kıtanın ortasına kuruluverdi. Asya ve Avrupa'yı bir kez daha birbirine bağlarken, Türk ulusunun da göğsünü kabarttı. Uluslararası işbirliği ile ve öngörülen süreden yedi ay daha önce tamamlanan Fatih Sultan Mehmet Köprüsü, Türk işçisinin alınterinin eseri oldu. Birinci Boğaziçi Köprüsü'nden 16 metre daha uzun olan Fatih Sultan Mehmet Köprüsü, 1090 metre uzunluğunda. Ve dünyanın 6. büyük asma köprüsü. **(Fotoğraflar: Yalçın ÇINAR, Ali BOSTANCI)**

● Başbakan, köprüden geçen ilk yolcu

Özal: 'Rekor kırdık'

● Başbakan, köprünün de, "Fatih" firkateyninin de rekor sürede tamamlandığını söyledi. Bayındırlık Bakanı Safa Giray, şehir içi trafiğinin rahatlayacağını belirtirken, Japon Bakan Ohi, "Köprü, Türkiye ile Japonya arasında bir işbirliği abidesidir" dedi. İstanbul Belediye Başkanı Bedrettin Dalan, "bu köprü ile İpek Yolu'nun tekrar hayata döndüğünü" söyledi

HABERİ 10. SAYFADA

ÖZAL HAC YOLCUSU

HABERİ 10. SAYFADA

● Asya ile Avrupa'yı ikinci kez bağladık

Gururumuz

Tarihi an Başbakan **Turgut Özal,** konuşmasının hemen ardından köprünün açış kurdelesini kesmek için gişelerin önüne yöneldi. Güvenlik kordonu altında hareket eden Başbakan, makası yaralı eli ile tuttu. Başbakan, kurdeleyi kesmek için 35-40 saniye uğraştı. Daha sonra Bayındırlık Bakanı **Giray'**ın yardımı ile alkışlar arasında köprüyü hizmete açtı. **(Fotoğraf: Mücahit BÜBER)**

● Dünyanın "en çabuk inşa edilen asma köprüsü" unvanını alan 1090 metre uzunluğundaki Fatih Sultan Mehmet Köprüsü, dün görkemli bir törenle açıldı. Köprünün üzerinden ilk kez Başbakan Turgut Özal, ardından da 100 otobüslük hacı kafilesi geçti

● **Bir süre iki gidiş - iki geliş şeridiyle kullanılacak olan 8 şeritli Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün açılışı nedeniyle İstanbul, olağanüstü bir gün yaşadı**

● Köprünün altına, yine rekor sürede inşa edilen Fatih Sultan Mehmet firkateyni ile gelen Başbakan Özal, helikopterle köprünün girişine indi. Törene çağrılan halk, güvenlik gerekçesiyle 500 metre uzakta ve tel örgülerin arkasında tutuldu

★

Çadır çöktü

HABERLERİ 10. SAYFADA

Japonya mucizeden de ötede

HABERİ 4. SAYFADA

53 yıl önce bir köprü böyle açıldı

Biri dün doğdu, diğeri 53 yaşında. Birinin uzunluğu 1090 metre, diğeri 2 metreyi zor bulur. Biri Asya'yla Avrupa'yı birleştiriyor, diğeri cılız bir derenin iki yakasını. Her ikisinin açılışına da, devlet protokolü ve coşkulu halk yığınları katıldı. Birini Başbakan açtıysa, ötekinde kurdeleyi kesen kaymakamdı. Dün İstanbul bir ikinci köprüye, Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'ne kavuştu. 53 yıl önce de Manisa'nın Turgutlu'suna bağlı Gencer Pınarı o küçümencik köprüsüne kavuşmuştu. Biri bugünün Türkiyesi'ni geleceğin Türkiye'sine bağlıyor. Diğeri İzmir'deki okurumuz Sayın Neşet Çaylı'nın albümünde bir güzel anı olarak duruyor.

ABD gezisinden döndü

Evren: 'Asker çekmek faydasız'

● Köprünün açılışından sonra Esenboğa'ya gidip Evren'i karşılayan Başbakan Özal tekrar İstanbul'a dönerek Bakan Giray'ın yemeğine katıldı

HABERİ 10. SAYFADA

Nazarlık Şeref tribününde elindeki yelpaze ile eşi Başbakan **Özal'**ı sürekli serinletmeye çalışan **Semra Özal,** kurdelenin kesilmesinden hemen sonra, köprüye dev bir **"nazarlık"** taktı. Konuklar, **Semra Özal'**ı uzun süre alkışladılar.

BUGÜN

YENİ KÖPRÜMÜZ

İKİNCİ Boğaz Köprüsü, İstanbul'la birlikte, o köprünün getireceği ulaşım imkânlarından faydalanacak olan tüm yurdumuza hayırlı olsun.

Adını Fatih Sultan Mehmet'ten alan köprünün ihalesi ve yapımı kısa süre içinde tamamlanmıştır. Bu konuyla ilgili devlet kuruluşları da, inşaatçı firmalar da, görevlerini zamanında —hatta zamanından önce— yerine getirmeye dikkat etmişlerdir. Her iki sektörde de köprünün yapımına emeği geçen herkesi, alınan bu sonuç için kutlarız.

Köprünün açılış töreni sırasında biz, uçaktaydık. Cumhurbaşkanı'nın ABD gezisine katılan gazeteciler arasında, Londra üzerinden Ankara'ya geliyorduk. Uçak İstanbul üzerinden geçerken tören bitmişti. Ama kaptan pilot, bize, köprünün açılmış halini göstermek için bir ''alçak uçuş'' yaptı. Yukarıdan baktık: Manzarası görkemliydi.

Yalnız, iki yanındaki bağlantı yollarının tamamlanmamış olduğu yukarıdan da belliydi. Herhalde, onların da bitişinden sonra bu görüntü daha da çarpıcı olacak.

Bu ''yol yapımı'' konusu, bir çelişkiyi ortaya koyuyor. Bir yandan, kısa zamanda büyük köprüler inşa edebilecek bir teknolojik güce ulaştığımız bellidir. Firmalarımız artık, bu işleri, yabancı firmaların ortaklığı olmadan da yapabilme iddiasındadır. İhalelere yalnız başlarına da giriyorlar.

Ama bir yandan da, —bazen en düz ve en uygun arazide bile— inşaatına başlanan modern yollar bir türlü bitirilememektedir.

Elbette.. Bu sütunda çeşitli vesilelerle sık sık belirttik: Bu daha çok, bir maddi imkân meselesi.. Yola olan ihtiyaç çok.. Finansman kaynağı az.. O yüzden de açılan yeni yolların bir bölümü, sürücüsüne rahatlık ve güven veremiyor. O rahatlığı ve güveni verecek şekilde planlanan geniş yolların yapımı da.. Başlıyor ama, bitirilemiyor.

450 kilometrelik İstanbul - Ankara yolu.. Baştan sona ''çift yol'' hale getirilmesi, on yıllardan beri söz konusudur.. O hale getirilebilen bölümü hâlâ, ancak 200 kilometre kadardır.. Ankara'dan İstanbul'a doğru yürütülen inşaat, Gerede'ye hâlâ ulaşamamıştır.. İstanbul'dan Ankara'ya doğru ise, İzmit'te tıkanıp kalmıştır.

Gerçi hükümet, ''paralı yol'' gibi, ''yap-işlet'' gibi sistemlerle bu çeşit yolların finansmanını sağlama arayışındadır. Ama herhalde bu çalışmaların hızlanması gerekiyor.

Çünkü Avrupa'dan —Trakya'dan— İstanbul'dan Anadolu'ya.. Ve Anadolu'dan oralara yönelik trafiğin yoğunluğu, çok büyük bir hızla artıyor. Fatih Sultan Mehmet Köprüsü, bağlantı yolları tamamlansa bile, o yoğunluğu sadece bir bölgede azaltabilir. İstanbul'dan rahatça Anadolu'ya geçen araçlar, Adapazarı'ndan sonra gene tıkanır.

Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün açılışından doğan mutluluğumuz yarım kalan yollarımızın yapımı tamamlandıkça daha da artacaktır.

ALTAN ÖYMEN

ÖZAL'LARIN mutlu gecesi

ESKİ AP'li bakanlardan **Rıfkı Danışman'**ın oğlu **Ahmet'**le kızı **Elif'**i evlendiren **Yusuf-Naciye Özal** çiftinin mutlulukları yüzlerinden okunuyordu. Bu arada kardeş **Korkut Özal'**ın türbanlı ve gözalıcı giysili kızları **Ayşegül** ve **Sara** da ilgi topladı (yanda). **(Fotoğraf: Şaban SEVİNÇ)**

HABERİ 6. SAYFADA

Körfezde, ABD sivil İran uçağını düşürdü 290 ölü

Airbus vuruldu

● Washington, önce İran yolcu uçağının düşürüldüğü yolundaki haberleri yalanladı. Ancak, daha sonra, Başkan Reagan, Körfez'deki çatışma sırasında ABD savaş gemisi tarafından yolcu uçağının "yanlışlıkla" düşürüldüğünü ve olaydan büyük üzüntü duyduğunu açıkladı

● **Olay, İran hücumbotlarının saldırısına uğrayan Danimarka tankerinin, Amerikan kuvvetlerinden yardım istemesi üzerine çıkan çatışmadan kaynaklandı. ABD donanması ve helikopterleri, bir İran savaş uçağını düşürdü, 3 hücumbotu da batırdı. Bu arada Airbus da isabet aldı**

HABERİ 4. SAYFADA

● Keçeciler: "Kendi isteğimle görev almadım" dedi

'Seçmen isterse istifa ederim'

● Dinlenmek için Konya'ya geldiğini söyleyen Mehmet Keçeciler, "Konyalı seçmenler isterse istifa ederim. Ama şimdilik istifayı gerektirecek bir durum yok" dedi

HABERİ 6. SAYFADA

●Fatih Sultan Mehmet Köprüsü açıldı, törende tribün çöktü

2.GERDANLIK

Fırkateynden köprüye Fatih Köprüsü'nün altına yine "Fatih Fırkateyni" ile gelen Başbakan Turgut Özal ve eşi Semra Özal, askeri helikoptere binerek savaş gemisinden ayrıldılar ve köprünün açılışı için hazırlanan tören yerine gittiler.

İSTİHBARAT SERVİSİ

DÜNYANIN **"en çabuk inşa edilen köprüsü"** unvanını alan bin 90 metre uzunluğundaki **Fatih Sultan Mehmet Köprüsü** dün törenle açıldı ve üzerinden ilk kez Başbakan **Turgut Özal** ardından da 100 otobüslük hacı kafilesi geçti.

Başbakan **Turgut Özal** ve eşi **Semra Özal**, Gölcük Tersanesi'nde 32 ayda inşa edilerek, NATO ülkeleri içinde **"en çabuk inşa edilen fırkateyn"** ününü kazanan **Fatih Sultan Mehmet** adlı savaş gemisiyle Kanlıca açıklarına geldiler ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral **Emin Göksan**'ın da bindiği bir helikopterle gemiden havalanarak tören yerine indiler.

İKİ KİŞİYE BİR POLİS

22 kilometre uzunluğundaki şehiriçi çevreyolu ağıyla birlikte 2.5 yılda inşa edilen dünyanın 6. büyük asma köprüsü niteliğindeki Fatih Sultan Mehmet Köprüsü için, Avrupa yakasındaki para gişeleri önünde düzenlenen törene 3 bin kadar İstanbullu, bin kadar da Türk, Japon ve İtalyan teknisyen ile gazeteci katıldı. Adının açıklanmasını istemeyen İçişleri Bakanlığı'nın bir üst düzey yetkilisi, **"Tören yerinde ve çevresinde 1500 sivil ve resmi giysili güvenlik görevlisinin bulunduğunu"** söyledi.

Haber: Abdullah ÖĞÜLMÜŞ - Emin DEMİRCİOĞLU
Notlar: Tunca BENGİN
Fotoğraflar: Yalçın ÇINAR - Ali BOSTANCI- Ali ÖZ - Mücahit BÜBER

Başbakan **Turgut Özal**, Bakanlar Kurulu üyeleri, çok sayıda milletvekili, Genelkurmay Başkanı Orgeneral **Necip Torumtay,** Bayındırlık Bakanı **Safa Giray,** İtalya Bayındırlık Bakanı **Enrico Ferri,** Japon İnşaat Bakanı **İhei Ohi,** İstanbul Valisi **Cahit Bayar** ve Belediye Başkanı **Bedrettin Dalan** için hazırlanan tribünün Levent tarafında yer alan ve sarı davetiyeli **"yerli ve yabancı"** konuklar için hazırlanan bölümü tören başlamadan önce çöktü. Kısa bir süre paniğe yol açan çökme sırasında limonata içen davetlilerin çoğu dökülen limonatalardan ıslandı ve hafif yaralanan **Abdullah Haysen, Fehmi Arıcı,** İtalyan **Alexadre Zoneboni, Elena Guemzi**, Şişli Hastanesi'nde tedavi edildi.

Başbakan **Turgut Özal**'ın, **"Sevgili Peygamberimizin övgüsüne layık olmuş büyük hakanın anısına yapılan Fatih Sultan Mehmet Köprüsü vaktinden önce bitirildiği için yüce Allah'a hamdediyorum"** diyerek açtığı **Fatih Sultan Mehmet Köprüsü** ile birlikte ulaşıma açılan Kozyatağı-Levent arasındaki 22 kilometrelik çevre yolu toplam uzunluğu 218 kilometreyi bulan Kınalı-Sakarya arasındaki otoyolun önemli bir parçasını oluşturuyor.

Yaklaşık bir yıl sonra tamamı bitirilecek olan çevre yolunun tam uzunluğu 38 kilometreyi bulacak. Şehir içinde yer alacak güzergâh Mahmutbey kavşağından başlayacak, Küçükköy, Alibeyköy, Kâğıthane'nin kuzeyinden 4. Levent Oto Sanayii'nin bitişiğinden, Harp Akademisi kampüs sahası içinden geçerek, Baltalimanı-Kanlıca arasında Fatih Sultan Mehmet Köprüsü ile Boğaziçi'ni aşacak.

Anadolu yakasında Kanlıca Koyu'nun güneyinden devam ederek, Kavacık Mahallesi'nde birinci Elmalı bendi yakınından geçen yol Ümraniye merkezi ile Çakmak Mahallesi arasında devam edip, Anadolu Otoyolu'na bağlandıktan sonra, Kozyatağı semtinden Ankara Ekspres Yolu'na (E-5) ulaşacak. Çevre yolu ayrıca yaklaşık 14 kilometre uzunluğunda bir bağlantı yoluyla şehiriçi trafiğine hizmet verecek.

İMZALI 10 BİN LİRA

Başbakan **Turgut Özal**'ın **"etten duvarla"** korunduğu tören yerine yakın tüm binaların damlarına otomatik silahlı polisler yerleştirilmişti. Törene çağrılan halk, **"güvenlik gerekçesiyle"** 500 metre uzağında gerilen tel örgü dışında ve sıcak altında tutulurken, Milliyet'in açılış törenini görüntülemek amacıyla kiraladığı helikopterle bölgede uçmasına izin verilmedi.

200 kadar sivil güvenlik görevlisinin arasında kendi yöneteceği Mercedes marka bir otomobile binen Başbakan **Turgut Özal** cebinden çıkardığı 10 bin lirayı **"Hayırlı olsun"** diyerek imzaladı ve gişeden ayrılarak köprüyü geçti. Daha sonra hacı adaylarını taşıyan 100 otobüs de köprüden geçti.

FATİH'E JAPON KARDEŞ

Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün açılışı nedeniyle 3-8 Temmuz 1988 tarihleri arası **"Türk-Japon Dostluk Haftası"** olarak kutlanacak. Dostluk Haftası programı uyarınca Fatih Sultan Mehmet Köprüsü Japonya'daki Seto Ohashi Köprüsü ile **"kardeş köprü"** ilan edildi.

KÖPRÜYE ELEKTRONİK KORUMA

Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün açılışıyla birlikte, köprüyü korumak amacıyla kurulan elektronik güvenlik sistemi de devreye girdi. Yetkililer, köprünün değişik açı ve alanlarda kameralarla izlendiğini ve özel eğitim görmüş 300 kadar güvenlik görevlisinin bulunduğunu söylediler. Köprü günün 24 saati ulaşıma açık olacak.

EVREN'İN KATILMAYIŞI MERAK KONUSU OLDU

Cumhurbaşkanı **Kenan Evren**'in Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün açılışına katılamayışı çeşitli söylentilere yol açtı. İlk Boğaz Köprüsü'nün, zamanın Cumhurbaşkanı **Fahri Korutürk** tarafından açıldığını belirten bazı çevreler, **Evren**'in 2. köprünün açılış için beklenebileceğini öne sürdüler.

Çankaya Köşkü yetkilileri ise Cumhurbaşkanı'nın ABD ziyaret programının aylar öncesinden belli olduğunu hatırlatarak, **"Köprünün açılış tarihinin neden ertelenmediği sorusunun bize sorulmaması gerekir. Çünkü cumhurbaşkanımızın hangi gün ve saatte Türkiye'ye döneceği önceden biliniyordu"** dediler.

Çankaya Köşkü yetkilileri Cumhurbaşkanı **Evren**'in Fatih Köprüsü'nün açılışına katılmayı isteyip, istemediği şeklindeki soruya ise, **"Bu konuda bir bilgimiz yok"** demekle yetindiler.

Kılıç: "Fatih'in mimarı Demirel"

İSTİHBARAT SERVİSİ

DYP Genel Başkan Yardımcısı **Selahattin Kılıç**, dün hizmete giren Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün gerçek mimarının eski başbakanlardan **Süleyman Demirel** olduğunu söyledi.

DYP İstanbul il merkezinde dün bir basın toplantısı düzenleyen **Selahattin Kılıç**, Boğaz'da ikinci bir geçişin yapılmasından son derece memnun olduklarını belirterek, şöyle konuştu:

"Ancak herkesin bilmesi gereken bir gerçek var. Boğaz'da yeni bir köprünün gerekliliğini ilk vurgulayan Demirel olmuştur. Demirel, birinci köprünün temelini atarken yaptığı konuşmada bu konuya değişmiştir. Daha sonra ikinci köprünün fizibilite çalışmalarına 1975 yılında Demirel hükümeti zamanında başlanmıştır."

1978 yılında ikinci köprünün ihale aşamasına gelindiğinde hükümetin değiştiğini ve yeni **Ecevit** hükümetinin ilk olarak bu projeyi iptal ettiğini hatırlattı.

Özal: "Dünyanın sayılı ülkesi olacağız"

'Fatih rekordur'

● Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün açılışında konuşan Başbakan Turgut Özal, köprü gibi Fatih fırkateyninin de rekor sürede tamamlandığını belirterek, "Yüzyılın sonunda Türkiye dünyanın sayılı ülkelerinden olacak" dedi

İSTİHBARAT SERVİSİ

AVRUPA ve Asya'yı birbirine ikinci kez bağlayan **Fatih Sultan Mehmet Köprüsü**'nün açılış törenlerinde konuşan Başbakan **Turgut Özal**, köprünün rekor sürede tamamlandığını söyledi.

Törende konuşan Bayındırlık Bakanı **Safa Giray**, köprünün İstanbul trafiğine nefes aldıracağını belirtirken, Belediye Başkanı **Bedrettin Dalan,** Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nü İpek Yolu'na benzetti. Japon İnşaat Bakanı **Ihei Ohi** de konuşmasında, köprünün Türkiye ile Japonya arasında dostluk bağları kurduğunu bildirdi. Törende konuşan Karayolları Genel Müdürü **Atalay Coşkunoğlu**, köprünün kendisi için alınan kredileri 15 yılda geri ödeyeceğini kaydetti. İstanbul Valisi **Cahit Bayar** da, Fatih Köprüsü'nün en başta Türkiye'nin aldığı mesafeyi gösterdiğini iddia etti.

"REKORDUR"

Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün açılış töreninde uzun bir konuşma yapan Başbakan **Turgut Özal**, iktidarları döneminde gerçekleştirilen işleri anlattı. Köprünün rekor sürede tamamlandığını bildiren **Özal**, **"32 ayda inşa edilen Fatih fırkateyni de bir başka rekordur"** dedi.

Türkiye'nin ürettiği malları yurdun ve dünyanın dört bir yanına göndermek durumunda olduğunu bildiren **Özal**, son yıllarda **"süper"** bir yol şebekesine ihtiyaç duyulduğunu söyledi. **Özal**, bunu gerçekleştirmeye çalıştıklarını kaydederek, şunları söyledi:

İşte biz, bu işi başlattık. Bunun başlangıcı da Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nü ihtiva eden Kınalı-Sakarya otoyoludur. Ümit ediyorum ki, önümüzdeki bir ya da bir buçuk yıl içinde bu otoyol tamamlanacak, Edirne'den Ankara'ya, bilahare de Ankara'dan Adana'ya uzatılacak. Halen Adana ile Gaziantep arasında başlanan yol da Ş.Urfa'ya kadar uzatılacak. Ümit ediyorum ki, 2000 yılına varmadan evvel 3 bin kilometreden fazla otoyol sistemine bu memleket sahip olacaktır."

KATKIDA BULUNANLARA TEŞEKKÜR

Başbakan, Fatih Köprüsü'nün Türkiye ile Japonya arasında dostluk ve işbirliğini simgeleyen bir abide olduğunu da belirtti. Köprünün yapımına katkıda bulunan, başta Japonya İnşaat Bakanı **Ihei Ohi,** İtalya Bayındırlık Bakanı **Enrico Ferri,** Japonya-Türkiye Parlamento Dostluk Grubu Başkanı **Shin Kanemaru** ile emek veren tüm işçilere teşekkür eden **Özal,** köprü inşaatını yapan **STFA** şirketinin başarısını da övdü.

JAPON BAKAN: DOSTLUK KÖPRÜSÜ

Japonya İnşaat Bakanı **Ihei Ohi** de, törende yaptığı konuşmada, köprünün bir yandan Asya ve Avrupa'yı bir kez daha birbirine bağladığını, bir yandan da Türkiye ve Japonya arasında bir dostluk köprüsü oluşturduğunu söyledi. Japon Bakan, köprünün tamamlanmasının sadece Türkiye için değil, Japonya için de bir övünç kaynağı olduğunu anlatarak, şöyle dedi:

"Bu köprü ile iki ülke arasında sarsılmaz bir dostluğun temelleri atılmıştır. Bu köprü ile kısa bir süre önce ülkemizde yapımı tamamlanan Horahu-Shikoka Köprüsü bugünün anısına kardeş köprü ilan edilecektir."

●Cumhurbaşkanı Evren, Amerika gezisinden döndü

'Asker çekmek faydasız'

● Evren, ABD'den ayrılmadan önce yaptığı konuşmada, bugüne kadar Kıbrıs'tan 16 defada 9 bin 600 asker çektiğimizi belirterek, "Bundan bir fayda görmedik" dedi

ANKARA, ÖZEL

CUMHURBAŞKANI **Kenan Evren**, ABD'ye yaptığı resmi ziyareti tamamlayarak yurda döndü. **Evren**'in uçağı dün saat 17.00'de Ankara Esenboğa Havaalanı'na indi.

Evren, Esenboğa Havaalanı'nda askeri törenle karşılandı.

DÖNÜŞ YOLUNDA

Cumhurbaşkanı **Kenan Evren**, dün sabah Türkiye saati ile 04.10'da New York'un Kennedy Havaalanı'ndan yurda hareket etti. Dönüş yolunda Londra'ya inen uçak, Eathrow Havaalanı'nda İngiliz hükümetinin bir yetkilisi ile Türkiye'nin Londra Büyükelçisi **Rahmi Gümrükçüoğlu** tarafından karşılandı.

Evren, ABD'den ayrılmadan önce yaptığı konuşmada, Amerika'da kendisine yöneltilen sorular arasında Kıbrıs'tan asker çekme konusunun da bulunduğunu belirterek, **"Bugüne kadar 16 defada 9 bin 600 asker çektik. Bir faydasını görmedik.** 'Yani yeniden asker çekelim, Kıbrıs'daki bütün kuvvetleri çekelim de yeniden 1963-64 hadiseleri mi tekrarlansın?' **diye sordum. İki taraf arasında anlaşma yapılmadan biz bu kuvvetleri nasıl çekeriz?"** dedi.

Cumhurbaşkanı **Evren**, ziyaretinin zamanlamasıyla ilgili bir soruya da, **"Ziyaret seneye olabilirdi. Seneye de Türkiye'de cumhurbaşkanlığı seçimi var. Acaba Amerika'da bu yönetimden sonra gelecek cumhurbaşkanı daveti yeniler mi, yenilemez mi? Türkiye'de yapılacak seçimlerden sonra yeni cumhurbaşkanı hemen gelir mi gelmez mi? Bunlar sorulacak sorular arasında"** yanıtını verdi. **Evren**, ziyaretinin gelecek yıl da yapılabileceğini, ancak görev süresinin sonuna geldiği için bu ziyareti kendisinin yapamayacağını belirtti.

New York'ta doktor muayenesinden geçmesiyle ilgili bir soru üzerine de, sinüzit olduğunu belirten **Evren**, **"Ben buraya gelmişken,** 'Bunu bir uzmanına göstereyim' **dedim. Uzman da baktı, ameliyata gerek görmedi"** dedi. Cumhurbaşkanı, uçakta gazetecilerle yaptığı sohbet sırasında Türkiye'nin yeni nükleer yükümlülükler almasının söz konusu olmadığını, askeri yardımların yeterince yapılmaması halinde, Türkiye'nin silahlı kuvvetlerin mevcudunda indirim yapması noktasına gelebileceğini, daha önce çeşitli vesilelerle resmi muhataplarına ilettiği bu fikri, Amerika'da da tekrarladığını belirtti.

TİCARİ İLİŞKİLER

ABD'nin ticari ilişkilerde kârlı çıktığı sadece yedi ülke bulunduğunu bunlardan birinin de Türkiye olduğunu anlatan **Evren**, şöyle devam etti:

"Ticaret benim görevim değil. Ama Amerika'yla olan ticaretimiz hep açık vermiş. Amerikan'ın ticari ilişkiden kâr ettiği yedi ülkeden biri biziz. Sekiz sene içinde biz 4.6 milyar dolarlık açık vermişiz. Onlar iki milyar dolar hibe vermişler. Demek ki 2.6 milyar dolar zararlıyız. Benim şahsen ağırıma gidiyor, yardım istemek, para istemek (Ordumuzu teçhiz edemiyoruz yardım verin) **demek... Üstelik verilmediği zaman aramız bozuluyor. İşte yediye on olduğu, işte Yunanistan'a az verildiği Türkiye'ye çok verildiği gibi birtakım anlaşmazlıklar çıkıyor.** (En iyisi, ticareti dengeleyelim. Türkiye o açık veren ülkeler arasında olmasın. Sizden yardım da istemeyelim. Aramızdaki ihtilaflar da olmasın) **dedim. Bunu anlattım."**

BUSH'UN ÖZRÜ

Cumhurbaşkanı bir soruyu cevaplandırırken, Amerikan gezisinin başlamasından önce hazırlanan programda yer alan yemeğe Başkan Yardımcısı ve adayı **Bush**'un katılmamasından dolayı kendisine el yazısıyla çok nazik bir mektup gönderdiğini söyledi. Mektupta, katılmama ve yemeğin iptali için **Bush**'un, **"Kabahat sırf benimdir"** dediğini bildiren **Evren,** kendisinin de iptal edilen yemek yerine sabah kahvaltısı önerisine **(hayır)** cevabı verdiğini belirtti.

SELAMSIZ BANDOSU

Cumhurbaşkanı **Evren** bir hafta önce ABD'ye gideken, gece uçakta seyredilen yerli **"Selamsız Bandosu"** filmini kendisinin de izlediğini ve beğendiğini bildirdi ve gülerek şöyle dedi:

"Aslında o filmi, benim için yapmışlar. Erzurum bölgesinde, sınırda tatbikata gitmiştik. Çok kar vardı, çok soğuk vardı. Bir kasabada, halk, atlarla yola çıkmış o soğukta beni beklemiş. Beni götüren tren köyde durmadı. Sadece elimle selam verdim. Ama sonra yeniden köye gidip, vatandaşlarla konuştum. Film, böyle ziyaretlerin halk tarafından nasıl önemle istendiğini ve beklendiğini de gösteriyor."

Bir gazeteci, kendisinin ziyaret ettiği yerlerin temizlendiğini, hatta halktan bu durumu belirterek, sık sık ziyarette bulunmasını isteyenler çıktığını hatırlatınca, Cumhurbaşkanı, gülerek, **"Kraldan fazla kral taraftarı bizde çok"** şeklinde konuştu.

ÖZAL, ANKARA'YA GİTTİ, GELDİ

Başbakan **Turgut Özal**, köprünün açılışını yaptıktan sonra Hıdiv Kasrı'nda öğle yemeği yedi. **Özal,** daha sonra özel bir uçakla Ankara'ya giderek ABD'den dönen Cumhurbaşkanı **Kenan Evren**'i karşıladı.

Başbakan, karşılama töreninden sonra yine İstanbul'a geldi.

Uçakta sohbet Cumhurbaşkanı Kenan Evren, ABD'den yurda dönerken uçakta gazetecilerle sohbet etti. Evren, Amerika'daki bir ziyaretinde ünlü ressam Picasso'nun milyonlarca dolar değerindeki tablolarını gördüğünü belirterek, "Bir siyah fırça vurmuş, bir beyaz. Arada yuvarlaklar. Baktım, baktım.. dedim ki, (Ben Türkiye'ye gittiğim zaman resme başlayacağım.. Ben de yaparım bunu.. Herhalde Picasso'nun olduğu için öyle pahalı bunlar).." (Fotoğraf: AA)

KKTC Cumhurbaşkanı, 3 yıl aradan sonra Ankara'da

Denktaş-Evren zirvesi

• Nur BATUR • ANKARA

KIBRIS sorunu bugünden başlayarak iki gün süreyle Cumhurbaşkanı **Kenan Evren** ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı **Rauf Denktaş** arasında yapılacak **"zirvede"** ele alınacak.

KKTC Cumhurbaşkanı **Denktaş,** uzun süredir istediği ziyaret için bugün Ankara'ya geliyor. **Denktaş**'ın ziyareti, KKTC'ye yönelik baskıların yoğunlaştığı bu dönemde, Türkiye'nin verdiği desteğin güçlü bir işareti... Ziyaret sırasında **Denktaş**'ın toplumlararası müzakerelerde zemini oluşturacak taşlardan biri olmasında ısrar ettiği **"29 Mart Belgesi"** konusunda Türkiye'nin net tutumu ortaya çıkacak.

DENKTAŞ, ANKARA'YA GELMEK İSTİYORDU

Aslında KKTC Cumhurbaşkanı **Rauf Denktaş** uzun süredir Ankara'ya gelmek istiyordu. Güvenilir kaynaklara göre, **Denktaş** yaklaşık bir yıl önce Ankara'ya gelme arzusunu Türk hükümetine duyurmuştu. **Denktaş**'ın isteği Cumhurbaşkanı **Kenan Evren**'e de iletilmişti.

Denktaş'ın daha sık Ankara'ya gelme isteğinin temelinde, dış dünyaya **"daha sıkı"** işbirliği ve dayanışma mesajını verme yatıyor. Birkaç ay öncesine kadar, eski Rum lideri **Kipriyanu,** hemen hemen ayda bir Atina'ya gidiyor ve **Papandreu** ile görüşüyordu. Buna karşılık, **Denktaş** en son Ankara ziyaretini 1985 yılı Ocak ayında yapmıştı. **Denktaş**'ın son ziyareti tamamen çalışma ziyareti niteliğindeydi. **Rauf Denktaş,** KKTC'nin ilanından sonra resmi nitelikteki ziyaretini Haziran 1984'te gerçekleştirdi. **Denktaş,** havaalanında Cumhurbaşkanı **Kenan Evren** tarafından karşılanmış, Ankara sokakları da Türk ve KKTC bayrakları ile donatılmıştı.

Aslında Cumhurbaşkanı **Kenan Evren**'in de **Denktaş**'ın daha sık Ankara'ya gelmesinden yana olduğu söyleniyor.

TÜRK TARAFI NE DİYOR?

Türk tarafı, Genel Sekreter'in işini bir ölçüde kolaylaştırıp Rumları ikna etmesini sağlamak için, 29 Mart Belgesi'ne açıkça atıf yapılmasında ısrar etmiyor. Ancak, bu belgeyi kapsayacak şekilde şimdiye kadar varılan tüm anlaşmaların bundan sonraki müzakerelerde temel olarak alınmasını istiyor.

Üst düzeydeki bir yetkili, **"Milliyet"**'e 1977 ve 1979 zirve anlaşmalarının dışında atıf yapılması gereken anlaşmaları şöyle sıraladı:

- **9 Ağustos 1980'de Genel Sekreter'in toplumlararası müzakereleri açış konuşması... O zaman Rumlar iki kesimliliği kabul ettiler, şimdi inkâr ediyorlar.**
- 1981— Genel Sekreter'in değerlendirme dokümanı. Bu belgede rotasyon prensibi kabul edildi. Federal hükümet İsviçre modeline benzer bir şekilde olacaktı.
- **Ağustos 1984'te çalışma noktaları hazırlandı. Siyasi eşitlik ilkesi vardı.**
- 29 Mart 1986 Belgesi— Tüm bu çalışmaların ürünüydü. Aynı yetkili, tüm bu belgeleri yok saymanın pratikte bir yarar sağlamayacağına dikkat çekti.

Milli giysilerle Tören yerinin en renkli simaları Japonlardı. Japonlar, kırmızı-beyaz şapkaları ile bulundukları tribüne ayrı bir hava verdiler. Tribünün en önünde oturan Japon kızları da fotoğraflarını çeken gazetecilere gülücükler dağıttılar. Aşırı sıcak nedeniyle Japon kızları, ellerindeki yelpazelerle serinlediler.

Notlar Festival gibi açılış

BAŞBAKAN **Turgut Özal**'ın **"Yapımı dünya rekoru"**, Büyükşehir Belediye Başkanı **Bedrettin Dalan**'ın **"Gerçek İpek Yolu Köprüsü"**, Japonların da **"Kardeş Köprü"** diye tanımladıkları dünyanın 6. uzun köprüsü **"Fatih Sultan Mehmet"** dün hizmete girdi. Bir süre yarısı iki gidiş, iki geliş şeritli olarak kullanılacak köprüden ilk kez kendi kullandığı otomobille Başbakan **Turgut Özal** geçti, **Semra Özal** da köprüye koca bir nazarlık taktı.

Köprü açılışı nedeniyle İstanbul Polisi dün olağanüstü bir gün yaşadı. Ankara'daki suikast girişiminden sonra güvenlik önlemleri sıklaştırılırken, köprü ve tören yeri hava, deniz, karadan güvenlik çemberine alındı. Yüzlerce dürbünlü özel harekât timi bina üstleri ve yerlerden çevreyi taradı. Sivil polisler de konuklar arasında görev yaptı. Sıkı güvenlik önlemlerinden basın mensupları da fazlasıyla nasiplendiler. Çeşitli basın kuruluşlarının adları önceden bildirilen temsilcilerine köprünün Levent girişinde **"sarı"** kolluklar dağıtıldı. Yabancı basın mensupları da **"kırmızı"** renkli kolluklarla içeri alındılar. Gazetecilerin çanta ve fotoğraf makineleri de didik didik arandı. Çok sayıda yabancı televizyon, yerli ve yabancı ajans mensubu ile gazetecinin görev alanları kısıtlandı, güçlükle çalışabildiler.

Dünkü törenin en üzücü yanı özellikle İtalyan konukların bulunduğu tribünün çökmesiydi. Belediye ve Vip Organizasyon'ca gerçekleştirilen 10 tribünden birinin çökmesi tüm dikkatleri buraya çekti. Tabii gazeteciler de kontrol altında tutuldukları tribünden çıkarak, olay yerine koştular. Yaralıların ambülansa alınması üzüntü ile izlenirken, aşırı sıcağa dayanamayan üç Japon gazeteci de fenalık geçirdi.

Töreni izlemeye gelenler, üzerlerinde **"Gazi Başbakanımız, sizi çok seviyoruz"** ve **"GAP, ihracat, toplu konutsun, Başbakanım, seni Allah korusun"** yazılı dev pankartların önlerinden geçerek, tribünlere yerleştirildiler. En renkli tribün, Japonların bulunduğu bölümdü. Özel giysileri ve kırmızı-beyaz renkli şapkalarıyla Japonlar törene ayrı bir renk kattılar.

Bakanların büyük bölümü toplu halde şeref tribünündeki yerlerini alırken, Genelkurmay Başkanı Orgeneral **Necip Torumtay**, Başbakan' dan çok kısa süre önce geldi. Köprü altına **"Fatih Sultan Mehmet"** fırkateyni ile gelen ve Deniz Kuvvetleri'ne ait bir helikopterle köprünün ortasına inen Başbakan **Turgut Özal,** tören yerinde ayakta alkışlandı. **Özal**, şeref tribününden diğer konuşmacıları izlerken; **Semra Özal**, yelpazesiyle az da olsa serinledi.

Sıcağa rağmen, tepeleri dolduran binlerce vatandaş ve binlerce güvenlik görevlisi önünde konuşan **Turgut Özal**, kısık sesi ile dikkat çekti. Polis kordonu altında kürsüye gelen Başbakan konuşurken, 2 polis helikopteri de sürekli uçtu. Konuşmanın ardından **Semra Özal** ile birlikte kurdeleyi keseceği yere geçen Başbakan yüzlerce gazeteci ile burun buruna geldi. **"Hayırlı olsun"** dilekleriyle kurdeleyi kesmek isteyen Başbakan, yaralı parmağı nedeniyle makası kullanamadı ve 40-45 saniye uğraştı. Başkalarının da yardımı ve alkış sesleri arasında kurdela kesildi. Ardından **Semra Özal**, köprüye bir nazarlık taktı. Başbakan, 002 plakalı makam otomobilin direksiyonuna geçti ve **Semra Özal** da yanına oturdu.

Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün açılış töreni için civar ilçelerden minibüslerle gelen ANAP'lılar, **İbrahim Tatlıses** ve **Orhan Gencebay**'ın arabesk türküleri eşliğinde **"yeri göğü"** inlettiler. Tören alanına kurulan protokol tribününde oturan diplomatlar, yabancı teknisyenler ve hükümet üyeleri de **Rimski Korsakof**'un **"Arılar"** Konçertosu'nu dinliyordu.

TRT muhabiri **Başak Doğru** tören programını Türkçe ve İngilizce olarak sunarken, Bursa Kılıç Kalkan Ekibi peş peşe **"Allah Allah"** nidalarıyla tören alanına girdi. Ardından iki folklor ekibi daha davul - zurna eşliğinde tören alanına dalınca, **Rimski Korsakof**'un Arılar Konçertosu **Tatlıses** ve **Gencebay**'ın arabesk türküleri arasında **"arı vızıltısı"** gibi kaldı.

Müzik kargaşası sürerken, polis helikopterleri tören alanı üzerinde daireler çizmeye başladı. Alandaki gürültünün zirveye çıktığı bu sırada, özellikle yabancı konukların kulaklarını elleriyle tıkadıkları görüldü.

Tribün çöktü İtalyanların çoğunlukta olduğu tribünün çökmesi korku ve heyecan yarattı. Tören yerinde, çalışma alanları güvenlik kuvvetlerince kısıtlanan basın mensupları, yıkılan tribüne koştururken, tahta ve demir çubuklar arasında kalan iki İtalyan kadın, polislerce çıkarıldı. Yaralılar, ambülansla hastaneye taşındılar. Özal, tören yerine gelmeden de tribünün yıkıntıları görevlilerce kaldırıldı.

4 kişi yaralandı Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün açılış töreni sırasında davetlilerin oturduğu tribün çadırı çökünce İtalyan Alexadra Zoneboni ve Elena Guemzi (sağda) ile Abdullah Haysen ve Fehmi Arıcı yaralandılar. Yaralılardan iki İtalyan ile bir Türk Şişli Hastanesi'nde ayakta tedavi görürken, Fehmi Arıcı ise (solda) belinden sakatlandı. (Fotoğraf: Hüseyin AKŞİT)

Özal hacca gidiyor

• Haldun ARMAĞAN • ANKARA

BAŞBAKAN **Turgut Özal,** hacca gidiyor. Suudi Arabistan hükümetinin, Başbakan **Özal**'ı hacca davet ettiği, **Özal**'ın da kabul ettiği öğrenildi.

Başbakan **Turgut Özal**'ın hacca giderken, beraberinde bazı bakanlar ya da parlamenterleri de alabileceği belirtiliyor. Edinilen bilgiye göre, **Özal**'ın Suudi Arabistan'a gidiş tarihi henüz kesinleşmedi, ancak davet kabul edilerek, bu ay içinde gerçekleşeceği bildirildi.

Özal, bu yıl hacıların durumuyla özel olarak ilgilenmiş ve Suudi Arabistan'ın hacı adayı sayısını sınırlaması üzerine, Suud hükümeti nezdinde girişimde bulunarak, Türkiye'ye ayrıcalıklı davranılmasını sağlamıştı.

Başbakanlığın doğrudan devreye girmesi sonucu, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yürüttüğü, hacı adaylarının sevkedilmesi işlemleri bir süre askıya alındı. Ancak, **Özal**'ın girişimlerinin sonuç vermesi üzerine, Riyad'ın getirdiği **"hacı adaylarının nüfusa göre binde bir kuralıyla belirlenmesi"** formülü, Türkiye'ye uygulanmadı. Böylece, 50-55 bin hacı adayının yer alacağı kontenjan, 80 bine çıkarılmış oldu.